

2020/2021

KRÁTKODOBÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO
1. STUPEŇ ZŠ

SEVER

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Milí pedagogové,

*na následujících stránkách naleznete
nabídku krátkodobých ekologických
výukových programů Střediska
ekologické výchovy SEVER
Hradec Králové, o.p.s.*

*Krátkodobé výukové programy
jsou realizovány za finanční
podporu města Hradec
Králové a Krajského úřadu
Královéhradeckého kraje*

OBSAH

CHARAKTERISTIKA PROGRAMŮ

PŘÍRODA V SOUVISLOSTECH

cykly programů pro 1.–3. tř.

cykly programů pro 4.–5. tř.

OBJEVUJEME PŘÍRODU

terénní programy pro 1.–3. tř.

terénní programy pro 4.–5. tř.

DARY PŘÍRODY – programy s ruční výrobou

SPECIÁLNÍ NABÍDKA – programy o odpadech

OBJEDNÁVKY, INFORMACE

CHARAKTERISTIKA PROGRAMŮ

Programy jsou zaměřené na ochranu a poznávání přírody, ochranu životního prostředí a udržitelný způsob života. V neposlední řadě přispívají také ke zlepšování vztahů ve skupině. Obsah vychází zejména ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, dále pak ze vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce, Umění a kultura. Programy kladou důraz na mezipředmětový přístup k dané problematice a na interaktivní metody. V široké škále využívají prvků dramatické výchovy, kooperativního vyučování, smyslových a pohybových her i dalších aktivizačních prostředků a kladou si za cíl žáky nejen informovat, ale formou konkrétního prožitku v nich vzbudit zájem o danou tematiku. Programy lze dobře využít při realizaci školního vzdělávacího programu a naplňování průřezového tématu Environmentální výchova, ve výchově ke zdravému životnímu stylu i při preventivních programech a v mimoškolní výchově.

PŘÍRODA V SOUVISLOSTECH

CYKLY KRÁTKODOBÝCH PROGRAMŮ PRO 1.–3. tř.

Co všechno je příroda a jak funguje? Kde žijí zvířata a co potřebují ke spokojenému životu? A co my – lidé? Můžeme žít bez přírody? Jak ovlivňuje příroda náš život? Můžeme pro ni udělat něco dobrého?

Na tyto a další otázky odpoví krtek a jeho kamarádi v cyklech programů, soustředěných na konkrétní přírodní zákonitosti a oblasti vztahů člověka a přírody.

Programy je možno objednat samostatně nebo v **cyklech**, které si můžete dle potřeby sestavit sami, nebo využít naší nabídky, ve které jsou programy sestaveny tak, aby žáky seznámily s danou problematikou komplexně – z různých úhlů pohledu.

CYKLUS tvoří vždy min. 3 výukové programy a jsou určeny pro stále stejnou skupinu žáků.

REALIZACE probíhá přednostně ve středisku SEVER, po dohodě ve vaší ZŠ nebo na školní zahradě.

NEPŘEHLÉDNĚTE!!!

CYKLY PROGRAMŮ ZDARMA + mimořádná nabídka: do vyčerpání nabídky realizujeme cykly programů zdarma (mimo Hradec Králové za cestovní výlohy).

Mimořádně pro tento školní rok realizujeme zdarma i jednotlivé programy vyjmuté z cyklu.

DOPORUČENÉ CYKLY

CYKLUS A – ČLOVĚK A PŘÍRODA

1. Život na vesnici
2. Kašpárek rybářem
3. Krtek a jeho kamarádi

CYKLUS B – ČLOVĚK A VODA

1. Co ví kapička Jára?
2. Co řeka ví, to nám ráček napoví
3. Žába u rybníka

CYKLUS C – ČLOVĚK, PŮDA A ROSTLINY

1. Krtkova domácnost
2. Krtek a semínko
3. Putování za léčivou rostlinou

CYKLUS D – ČLOVĚK A ZVÍŘATA

1. Výlet za zvířátky
2. Na návštěvě v mraveništi
3. Krokodýlem v ZOO
4. Domácí mazlíčci

A1. ŽIVOT NA VESNICI

90 min / 50 Kč

Prostřednictvím programu nahlédneme do rozdílů mezi městem a vesnicí. Pohádková babička seznámí děti s domácími zvířaty, s produkty, které se z nich získávají i s jejich mláďaty. A jako správná babička poví i pohádku. O čem? O lakomém panu Šnofousovi. Zastavíme se také u toho, co domácí zvířata potřebují.

V programu: Pohádka O panu Šnofousovi – divadélko, Rady pro pana Šnofouse – diskusní aktivita, Mládě hledá matku – pohybově smyslová hříčka, Produkty – přiřazování obrázků ve skupinách.

A2. KAŠPÁREK RYBÁŘEM

60 min/zdarma

Spolu s kašpárkem, Honzou a ovečkou vyčistí děti rybník od odpadků, dovědí se, jak a kde odpadky vznikají a co se s nimi děje. Zahrají si na popeláře a společně vymyslí co nejlepší využití všech odpadků. Na konkrétních příkladech se je naučí třídít.

V programu: Kašpárek rybářem – pohádkový příběh s maňásky, Výlet do obchodu – dramatizace, Kam patří? – praktické třídění odpadků.

A3. KRTEK A JEHO KAMARÁDI

60 min / 40 Kč

Úvodní program seznamuje žáky se základními složkami ŽP a obecnými přírodními zákonitostmi a ekologickými vazbami. Prostřednictvím pohádky se pokusíme porovnat podmínky ve volné přírodě a v městském prostředí a společnými aktivitami pomůžeme zvířátkům vymyslet, jak chránit přírodu ve městě.

V programu: Krtek ve městě – pohádka, Pojďme na to společně – hry na posílení spolupráce ve skupině, Pavučina vztahů – jak můžeme zlepšit ŽP ve městě (v místě, kde žijeme)?

B1. CO VÍ KAPIČKA JÁRY?

90 min / 50 Kč

Co všechno je voda, jak funguje koloběh vody v přírodě, kdo potřebuje vodu a proč, co dělat, aby byla voda čistá – to vše se dozvíme od kapičky Járy. Formou hádanek a pokusů se seznámíme se skupenstvími vody, dramaticky ztvárníme koloběh vody, v diskusi si uvědomíme, kde všude je voda využívána a společně navrhneme řešení, jak s ní šetřit.

V programu: Koloběh vody – dramatizace, Co je pára – pokus s varnou konvicí, „Deštiček“ – akustická hříčka.

B2. CO ŘEKA VÍ, TO NÁM RÁČEK NAPOVÍ

90 min / 50 Kč

Program se zabývá problematikou čistoty vod a volně navazuje na výukový program, Co ví kapička Járy? Tentokrát nám maňásek Ráček představí sebe a své vodní kamarády z řeky. V jaké řece se jim líbí žít? Formou her a pohybových aktivit poznáme život v okolí řeky i pod její hladinou.

V programu: Čistá a špinavá řeka – diskuse nad textilními obrazy, Život pod vodní hladinou – třídění obrázků ve skupině, Ráček a vydra – dramatický výstup, Račí pochod – pohybová aktivita.

B3. ŽÁBA U RYBNÍKA

90 min / 50 Kč

Společně s žábou se seznámíme s životem v okolí rybníka i pod jeho hladinou. Voda je všeobecnou podmínkou života, v rybníce však žijí typičtí představitelé rostlin a živočichů. Seznámíme se s vývojem žáby a s pojmem obojživelník.

V programu: Žabí koncert – akustická hříčka, Vylov si svůj obrázek, Zvuky od rybníka – identifikace typických zvuků.

C1. KRTKOVA DOMÁCNOST

90 min / 50 Kč

Porozhlédněme se v krtkově království: Co je půda? Jaký je její význam pro život? Seznámíme se s půdními živočichy, dozvíme se, co je kompost a k čemu slouží a co do půdy nepatří. Společně budeme hledat řešení, jak chránit krtkovu domácnost.

V programu: *Putování za žížalou – smyslová hra, Vznik půdy – dramatizace, Mnohonožka – pohybová aktivita.*

C2. KRTEK A SEMÍNKO

90 min / 50 Kč

V programu se seznámíme s koloběhem živin, srovnáme základní životní podmínky rostlin a živočichů a uvědomíme si význam rostlin pro život. Seznámíme se s životním cyklem stromů, jejich plody a semeny a podmínkami nezbytnými pro jejich růst. Prohlédneme si různé typy semen a povíme si, proč jsou některá opatřena háčky, jiná křídélky a další padáčky.

V programu: *Šíření semen – pohybová hra, Semena pod lupou, Jak roste fazole – skupinová práce, Sojka a žalud – sestavování příběhu.*

C3. PUTOVÁNÍ ZA LÉČIVOU ROSTLINOU

90 min / 50 Kč

Jak se přizpůsobují rostliny různým podmínkám? Společně s krtkem se vydáme do světa hledat léčivou bylinu pro nemocnou myšku. Navštívíme při tom poušť, moře a jeho břehy i krajiny věčného ledu. Jaké rostliny zde mohou růst?

V programu: *O nemocné myšce – pohádka, Růst – dramatická aktivita, Velbloudí karavana – pohybová aktivita, Život v poušti – společná křížovka, Potápěčci – třídění obrázků.*

D1. VÝLET ZA ZVÍŘÁTKY

90 min / 50 Kč

Během tohoto programu půjdeme na výlet. S ježkem do lesa, se zajícem na louku a s žábou k rybníku. V každém z těchto biotopů rozeznáme jejich základní znaky a poznáme živočichy, kteří tu žijí.

V programu: *Lesní hádanky, Z lesa na louku – pohybová aktivita, Kouzelný leknín – smyslová aktivita.*

D2. NA NÁVŠTĚVĚ V MRAVENIŠTI

90 min / 50 Kč

Ferda Mravenec nás pozve na návštěvu do mraveniště. Pojdme si společně zahrát na jeho obyvatele. Dozvíme se, kdo všechno v mraveništi bydlí, čím se živí mravenci a co celý den dělají.

V programu: *Stavba mraveniště – pohybová aktivita, Co dělají dělnice – dramatizace dění v mraveništi, Vývojová stadia mravence – třídění obrázků.*

D3. KROKODÝLEM V ZOO

90 min / 50 Kč

V ZOO se můžeme setkat s mnoha zvířaty z cizích zemí, z nichž velká většina patří k chráněným nebo ohroženým druhům. Jak se jim tam asi daří? Slouží ZOO jen k naší zábavě a poučení? Jak souvisí náš způsob života s ohrožením živočichů?

V programu: *Potřeby zvířat – diskusní aktivita, Potravní řetězce – skupinová práce, Krmení krokodýlů – pohybová hra, Jaký kabát nosím? – smyslová aktivita.*

D4. DOMÁCÍ MAZLIČCI

90 min / 50 Kč

Program nám přiblíží, jak se starat o zvířata chovaná v zajetí (domácí prostředí, ZOO koutky...). Budeme si povídat o základních životních potřebách lidí a zvířat, ale i o zvláštních potřebách jednotlivých druhů domácích mazlíčků.

V programu: *Co je domov? – komunitní kruh, V čem jsme si podobní? – srovnávání potřeb zvířat a lidí, Najdi mi pelíšek – třídění obrázků s následnou ukázkou skutečných chovatelských potřeb, Plán péče – tvorba plánu pro konkrétního „mazlíčka“ – skupinová práce.*

PŘÍRODA V SOUVISLOSTECH

CYKLY KRÁTKODOBÝCH PROGRAMŮ PRO 4.-5.tř

Co všechno je příroda a jak funguje? Kde žijí zvířata a co potřebují ke spokojenému životu? A co my – lidé? Můžeme žít bez přírody? Jak ovlivňuje příroda náš život? Můžeme pro ni udělat něco dobrého?

Na tyto a další otázky odpoví krtek a jeho kamarádi v cyklech programů, soustředěných na konkrétní přírodní zákonitosti a oblasti vztahů člověka a přírody.

Programy je možno objednat samostatně nebo v **cyklech**, které si můžete dle potřeby sestavit sami, nebo využít naší nabídky, ve které jsou programy sestaveny tak, aby žáky seznámily s danou problematikou komplexně – z různých úhlů pohledu.

CYKLUS tvoří vždy min. dva výukové programy a jsou určeny pro stále stejnou skupinu žáků.

REALIZACE probíhá přednostně ve středisku SEVER, po dohodě ve vaší ZŠ nebo na školní zahradě.

NEPŘEHLÉDNĚTE!!!

CYKLY PROGRAMŮ ZDARMA + mimořádná nabídka: do vyčerpání nabídky realizujeme cykly programů zdarma (mimo Hradec Králové za cestovní výlohy).

Mimořádně pro tento školní rok realizujeme zdarma i jednotlivé programy vyjmuté z cyklu.

DOPORUČENÉ CYKLY

(„volně navazuje“ na TO průřezového tématu EV):

1 Základní podmínky života, koloběh živin, ekosystémy

Les – přírodní restaurace, Lesy v ohrožení, Život na louce, Život v půdě, Život v rybníce

Doporučení: na tento cyklus tematicky navazuje terénní program „Království pokladů“ (viz níže), který lze k cyklu doobjednat

2 Vliv člověka na životní prostředí

Co skrývá popelnice?, Zelená energie, Bez vody to nejde, Lesy v ohrožení?

Doporučení: na tento cyklus tematicky navazuje terénní program „Království pokladů“ (viz níže), který lze doobjednat

3 Soužití člověka se zvířaty

Domácí mazlíčci
Krokodýlem v ZOO

4 Lesní ekosystémy

Lesy v ohrožení?, Les – přírodní restaurace

Doporučení: na tento cyklus tematicky navazuje terénní program „Vnímejme všemi smysly“ (viz níže), který lze k cyklu doobjednat

5 Vodní ekosystémy

Život v rybníce
Bez vody to nejde

Doporučení: na tento cyklus tematicky navazuje terénní program „Tajemství řeky“ (viz níže), který lze k cyklu doobjednat

CO SKRÝVÁ POPELNICE?

3.–5. tř. / 60 min / zdarma

Prostřednictvím tohoto programu si žáci uvědomí, kde a jak vzniká odpad, jaký je jeho další osud, jaký vliv má odpad na životní prostředí. Seznámí se blíž s významem slova recyklace a prostřednictvím kooperativních her se naučí, jak a proč odpad třídit.

V programu: *Skládka nebo spalovna? – diskusní aktivita, Materiály – neverbální komunikace, aktivita zaměřená na spolupráci, Recyklováno – práce ve skupinách.*

ZELENÁ ENERGIE

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

Prostřednictvím tohoto programu se dozvíme, jak a z čeho se energie získává a jak tato činnost ovlivňuje životní prostředí. Vysvětlíme si důležité pojmy jako: obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, udržitelná spotřeba energie...Na různých příkladech a aktivitách si ukážeme, jak lze šetřit energií vlastními silami.

V programu: *Energie v přesmyčkách, Obnovitelné a neobnovitelné zdroje surovin a energie – diskusní aktivita, Zdroje pro příští generace – simulační aktivita, Solární hračky – praktická ukázka, Spotřeba energie v domácnosti – práce s pracovním listem.*

BEZ VODY TO NEJDE

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

V průběhu programu se seznámíme s pojmy životní prostředí a jeho složky. Pomocí hry si zopakujeme koloběh vody. Prostřednictvím práce s pracovními listy objevíme zdroje znečištění a následně se zamyslíme nad vlastním dílem tohoto znečištění. Společně se vypravíme i do domácnosti a povíme si o spotřebě vody. Navrhne řešení, jak šetřit vodou v domácnostech a vysvětlíme si důležitost čističek odpadních vod.

V programu: *Koloběh vody – třídění pojmů, Zdroje znečištění – práce ve skupinách, Spotřeba vody – pracovní list, Šetři-neznečišťuj! – tvorba plakátu.*

LESY V OHROŽENÍ

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

Co ohrožuje naše lesy? Můžeme je nějak chránit? A jak? Pojďme si to společně vyzkoušet a prožít. V pracovních skupinách stanovíme funkce lesa a z předložených informací vyvodíme nebezpečí, která ovlivňují zdárné fungování lesního ekosystému. V závěru programu společně vymyslíme řešení, která by tato ohrožení odstranila nebo alespoň zmírnila a dozvím se něco i o práci lesníků.

V programu: *Podle zvuku poznej funkci – poslechová aktivita, Třídění funkcí – práce ve skupinách, Hrozby – pracovní plátno s obrázky, práce s textem, Vichřice – pohybová aktivita.*

LES – PŘÍRODNÍ RESTAURACE

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

V programu se dozvíme, co je přirozený a umělý ekosystém. Na příkladu lesa si také vysvětlíme, jak takový ekosystém funguje. Budeme se zabývat zejména koloběhem živin – potravními vztahy. Prostřednictvím kooperativní aktivity se seznámíme s pojmy potravní řetězec a potravní síť a uvědomíme si důležitost všech živočichů v ekosystému. Jejich vzájemné vztahy demonstrujeme pomocí „pavučiny“ vytvořené z provázku. Prostřednictvím této pavučiny pochopíme i důsledky nerozumného počínání člověka.

V programu: *Býložravec – masožravec – všežravec – třídění obrázků, Základní podmínky života – diskusní aktivita, Vlněné vztahy – společné vytvoření potravní sítě.*

DOMÁCÍ MAZLIČCI

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

Program nám přiblíží, jak se starat o zvířata chovaná v zajetí (domácí prostředí, ZOO koutky...). Budeme si povídat o základních životních potřebách lidí a zvířat, ale i o zvláštních potřebách jednotlivých druhů domácích mazlíčků.

V programu: *Co je domov? – komunitní kruh, V čem jsme si podobní? – srovnávání potřeb zvířat a lidí, Najdi mi pelíšek – třídění obrázků s následnou ukázkou skutečných chovatelských potřeb, Plán péče – tvorba plánu pro konkrétního „mazlíčka“ – skupinová práce.*

KROKODÝLEM V ZOO

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

V ZOO se můžeme setkat s mnoha zvířaty z cizích zemí, z nichž velká většina patří k chráněným nebo ohroženým druhům. Jak se jim tam asi daří? Slouží ZOO jen k naší zábavě a poučení? Jak souvisí náš způsob života s ohrožením živočichů?

V programu: *Potřeby zvířat, Poznáš, kdo jsem? – třídění živočichů podle základních znaků, Funkce ZOO – práce s textem, Strážci parku – pohybová aktivita.*

ŽIVOT NA LOUCE

ŠKOLA / SEVER

90 min / 50 Kč

Pole, louky a pastviny jsou tzv. kulturní krajinou. Na louce nenajdeme jen jeleny ze známé lidové písničky, ale i spoustu dalších zajímavých živočichů a rostlin, žijících zde ve vzájemných interakcích s rostlinami a živočichy z přilehlých biotopů, ale i s člověkem. Dozvíme se, co si máme představit pod pojmy „intenzivní“ a „přirozené“ hospodaření a jak obhospodařuje krajinu biozemědělec.

V programu: *Louka plná života – živé obrazy, Jde o život – sestavování potravních řetězců, Možnosti řešení – diskusní aktivita.*

OBJEVUJEME PŘÍRODU

TERÉNNÍ PROGRAMY PRO 1.-3.tř

KRTEK A JEHO KAMARÁDI V PARKU

TERÉN

90 min / 50 Kč

Pojďme se projít do městského parku. S krtkem a jeho kamarády se seznámíme se všemi součástmi parku, zejména však se stromy – jejich funkcí, plody, s jejich kůrou, vůní, životem ale i jeho obyvateli. Nezapomeneme ani na průzkum podmínek k jejich růstu.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2, konečná (Nový Hradec Králové), sraz na hřišti u rybníka Biřička.

V programu: Průzkumníci v „pěšobusech“ – spolupráce ve skupině, Obyvatelé parku – hledání pohybových znamení, Kuny a veverky – pohybová hra, Odkud spadl žalud? – poznávání stromů, Kůrotisky – výtvarná aktivita.

VNÍMEJME VŠEMI SMYSLY

TERÉN

180 min / 70 Kč

Kolik smyslů umíme použít v přírodě a jaké zážitky nám mohou poskytnout? Pojďme si prožít, jak zpívá les a co povídají stromy. Domů si odneseme nejen radost ze společně prožitých aktivit, ale i drobné upomínky na rozmanitost přírody. Kreativní vycházka pro „šest“ smyslů v okolí rybníka Biřička.

Délka trasy ca 2km, sraz na hřišti u rybníka Biřička.

V programu: Lesní ekosystém – určování všech součástí lesa, Význam lesa – diskuse, „Poznej svůj strom“ – orientace podle hmatu a sluchu, „Vůňové koktejly“ – poznávání lesních vůní, „Lesní orchestr“ – zvuková hříčka, Barvy lesa – tvorba palety

NEKONEČNÉ PUTOVÁNÍ VÍLY ORLIČKY

TERÉN

135 min / 60 Kč

Zajímá vás, kdo je víla Orlička, odkud a kam putuje a jak je možné, že její pouť nikdy nekončí? Protože je kouzelnou bytostí, je v jednom okamžiku mladá i stará a každý den se vdává za svého ženicha Labe, ke kterému neustále spěchá. Pojďme vílu na chvíli na její pouti doprovodit a zjistit, zda se bude svému ženichovi líbit. Pomůže nám kouzelné zrcátko, ozvěna i průzkum proměn Orličky v průběhu času.

Délka trasy ca 2km, sraz u zeleného mostu na Slezském předměstí, konec u Všesportovního stadionu.

V programu: Fotografové – hledání obrazů, Kam se ztratil lužní les? – badatelská aktivita, Slepý zástup – smyslově-prožitková aktivita.

KRÁLOVSTVÍ POKLADŮ

TERÉN

180 min / 70 Kč

Téměř uprostřed města se rozprostírá přírodní království oplývající mnoha poklady. Každý poklad svým zvláštním zaklínadlem umožňuje život neobvyklým a vzácným bytostem. Pojďme se společně seznámit s jednotlivými poklady a jejich zaklínadly. Podaří se nám ubránit zaklínadla před nepříznivými vlivy civilizace a zachovat tak životy bytostí na nich závislých? Odměnou za naši snahu nám bude mnoho nevšedních setkání a zážitků.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2 (zastávka Na Plachtě), sraz na hrázi rybníka Plachta.

V programu: Brána do království – motivační úvod do programu, badatelské aktivity na louce, seznámení s vodními živočichy v tůňkách.

OBJEVUJEME PŘÍRODU

TERÉNNÍ PROGRAMY PRO 4.–5. tř

KRÁLOVSTVÍ POKLADŮ

180 min / 70 Kč

Téměř uprostřed města se rozprostírá přírodní království oplývající mnoha poklady. Každý poklad svým zvláštním zaklínadlem umožňuje život neobvyklým a vzácným bytostem. Pojďme se společně seznámit s jednotlivými poklady a jejich zaklínadly. Podaří se nám ubránit zaklínadla před nepříznivými vlivy civilizace a zachovat tak životy bytostí na nich závislých? Odměnou za naši snahu nám bude mnoho nevšedních setkání a zážitků.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2 (zastávka Na Plachtě). Sraz na hrázi rybníka Plachta.

V programu: Brána do království – motivační úvod do programu, badatelské aktivity na louce, seznámení s vodními živočichy v tůních.

TAJEMSTVÍ ŘEKY

180 min / 70 Kč

Pojďme se společně seznámit s částí dolního toku řeky Orlice, směřující k soutoku s řekou Labe. Budeme se těšit krásným prostředím, porovnávat proměny Orlice v průběhu času, objevovat zajímavosti zbytků lužního lesa a čeká na nás i dobrodružný průzkum jednoho ze slepých ramen.

Dopravní dostupnost: Vlakové spojení (Hradec Králové – Blešno, zpět Blešno – Hradec Králové). Sraz na hlavním nádraží v Hradci Králové v předem domluveném čase.

Je třeba vzít s sebou peníze na cestu vlakem tam a zpět.

V programu: Fotografování – hledání obrazů, Cestování v čase – porovnávání mapy a krajiny, Hledáme zbytky lužního lesa – badatelská aktivita.

ŽIVOT V RYBNÍCE

120 min / 60 Kč

Tajemný svět pod vodní hladinou je plný života. Naším úkolem bude najít živočichy, kteří tu žijí a dozvědět se něco o jejich životě v závislosti na podmínkách prostředí, vzájemných vztazích i vztazích s člověkem.

V programu: Od vajíčka k dospělci – práce ve skupině, Biomonitoring – odlov vodních živočichů, „Štíčí honička“ – pohybová aktivita.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2, konečná (Nový Hradec Králové), sraz na hřišti u rybníka Biřička.

ŽIVOT V PŮDĚ

90 min / 50 Kč

V programu se seznámíme s půdou jako jednou ze základních podmínek života. Odpovíme si na otázky: Jak vzniká půda? Co je koloběh živin? V druhé části programu si „posvítíme“ na živočichy, skryté našim očím. Ve výzkumných týmech se pokusíme prozkoumat a určit jednotlivé druhy a do záznamových archů o nich zachytit základní informace.

V programu: Eroze – pohybová aktivita, Koloběh živin – diskusní aktivita, Kolik máš nohou? – třídění půdních živočichů podle základních znaků, Mnoho-nožka – pohybová aktivita zaměřená na spolupráci, Praktické zkoumání půdních živočichů pomocí lup a určovacích klíčů.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2, konečná (Nový Hradec Králové), sraz na hřišti u rybníka Bi-řička.

VNÍMEJME VŠEMI SMYSLY

180 min / 70 Kč

Kolik smyslů umíme použít v přírodě a jaké zážitky nám mohou poskytnout? Pojďme si prožít, jak zpívá les a co povídají stromy. Domů si odneseme nejen radost ze společně prožitých aktivit, ale i drobné upomínky na rozmanitost přírody. Kreativní vycházka pro „šest“ smyslů.

V programu: Lesní ekosystém – určování všech součástí lesa, Význam lesa – diskuse, „Poznej svůj strom“ – orientace podle hmatu a sluchu, „Vůňové koktejly“ – poznávání lesních vůní, „Lesní orchestr“ – zvuková hříčka, Barvy lesa – tvorba palety.

Dopravní dostupnost: MHD č. 1 nebo 2, konečná (Nový Hradec Králové), sraz na hřišti u rybníka Bi-řička.

DARY PŘÍRODY

PROGRAMY S RUČNÍ VÝROBOU

ROK NA ZEMI

1.–3. tř / LISTOPAD, PROSINEC / 120 min / 65 Kč

Dvuhodinový program (s přestávkou na svačinu, pokud si žáci přinesou) s tematikou ročních období v ekologických souvislostech.

Co se skrývá za střídáním ročních období a proč je ve dne světlo a v noci tma? Co je vlastně příroda a jaké místo v ní máme my, lidé? Pomocí stroje času projdeme postupně všemi ročními obdobími, navštívíme různá přírodní prostředí a jejich obyvatele a nezapomeneme ani na lidské činnosti a radovánky spojené s jejich střídáním.

V programu: *seznámení s fungováním sluneční soustavy pomocí světelného planetária, měsíce – hudebně pohybová dramatizace, tajemství kapsáře – roční doby s překvapením, jarní, letní, podzimní a zimní radovánky – dramatizace, hry s kouzelnou kostkou.*

Ruční výroba: *stínítka na svícen – tisk*

JAK KRTEK KE KALHOTKÁM PŘIŠEL

1.–3. tř / CELOROČNĚ / 90 min / 60 Kč

Krtek a jeho kamarádi dětem přiblíží formou známé pohádky zpracování lnu a způsob výroby tkaniny. Prohlédneme si len v různých stádiích zpracování, roztočíme si kolovrátek a uvidíme jednoduchý tkalcovský stav.

V programu: *interaktivní divadélko*

Ruční výroba: *Papírové tkaní – varianta dle probíhajícího ročního období a souvisejících svátků (srdílko, kraslice, list, kapr, vánoční ozdoba).*

BYLINY NEJEN V KUCHYNI

1.–5. tř. / KVĚTEN, ČERVEN, ZÁŘÍ / 90 min / 60 Kč

Příroda je plná zajímavých rostlin. Mnoho z nich využívali již naši předkové k různým účelům a mnoho jich využíváme dodnes. Pojďme společně některé rostliny prozkoumat, očichat i ochutnat a dozvědět se něco víc o jejich šetrném sběru, zpracování i využití.

V programu: *Jak Krakonoš soudil – práce s textem, Poznej mě po vůni – smyslová aktivita, Květ–list–stonek – kořen – kooperativní aktivita.*

Ruční výroba: *mýdlová bylinková koule do šatníku.*

VLNĚNÍ

1.–5. tř / ŘÍJEN, LISTOPAD / 90 min / 60 Kč

V listopadové plískanici si rádi navlékneme teplý svetr. Co předchází tomu, aby nás takový svetr zahřál? Seznámíme se se zpracováním živočišného a rostlinného materiálu, výrobou přize a postupem při výrobě tkaniny. Vyzkoušíme si i další možnosti práce s vlnou.

V programu: *Vlna nebo len? – práce ve skupinách, Toč se a vrč – roztáčení kolovrátku, Malí tkalci – tkaní na hřebenovém stávku, na ručním stavu a na rámu.*

Ruční výroba: *výrobek z vlny (technika bude volena dle věku dětí).*

OD MARTINA PO TŘI KRÁLE

1.–5. tř / LISTOPAD, PROSINEC / 90 min / 60 Kč

V tomto programu se dozvíme, jak trávili naši předkové období adventu a vánočních svátků. Seznámíme se s různými maskami postav tohoto období i zvyky a obyčeji s nimi spojenými. Vyzkoušíme si některé vánoční zvyky a dozvíme se, proč přišli tři králové až v lednu.

V programu: *Na přástkách – komunitní kruh, Ambrož a ti druzí – skupinová dramatizace.*

Ruční výroba: *minibetlém ze slaneého těsta.*

BABIČČINA PŮDA (VELIKONOCE)

BŘEZEN, DUBEN / 90 min / 60 Kč

Jaká tajemství skrývá stará půda? Spoustu harampádí. Toto harampádí však používali naši dědové a babičky k výrobě krásných předmětů. Nářadí i některé výrobky si můžeme prohlédnout a některé pracovní postupy si vyzkoušet. Prostřednictvím této zkušenosti a dalších aktivit se seznámíme s životem našich předků na vesnici před vznikem intenzivního zemědělství a jejich vztahem k živočichům, rostlinám a způsobům jejich využívání, sloužících k obživě.

V programu: *Od jara do zimy – písnička nás navede, do kterého ročního období zařadit typické činnosti, Herdule a její kamarádi – seznámení se zapomenutým náčiním a nářadím a jejich funkcemi, Veselé Velikonoce – velikonoční zvyky a tradice, jarní hry.*

Ruční výroba: *velikonoční pečivo ze slaneého těsta.*

VČELÍ KRÁLOVSTVÍ

DUBEN, KVĚTEN, ČERVEN / 90 min / 60 Kč

Prostřednictvím metod dramatické výchovy, aktivit podporujících spolupráci i samostatné myšlení se seznámíme s životem včel v úlu i s významem a jejich funkcí v přírodě. Jako včelky létající po louce si zopakujeme známé druhy sezonních květin, čichem rozpoznáme různé druhy pachů a vůní. Při závěrečné simulaci práce včelích dělnic si vyzkoušíme, jak probíhá sběr pylu, nektaru a ukládání tohoto materiálu do buněk plástů. Současně si uvědomíme, že při této práci vykonávají včely nezastupitelnou úlohu v přírodě – opylují rostliny a že bez této činnosti by většina rostlin nemohla vyvinout plody.

V programu: *Poznej mě po vůni – smyslová aktivita, Létavky a mladušky – simulační hra, Od vajíčka k dospělci – práce ve skupinách.*

Ruční výroba: *svíčky ze včelího vosku.*

STROM – CELOROČNĚ

90 min / 60 Kč

Zopakujeme si rozdíly mezi listnatými a jehličnatými stromy. S využitím poslechu čteného textu společně vyvodíme, jaký význam mají stromy pro život rostlin a živočichů včetně člověka. Pomocí prvků dramatické výchovy se seznámíme s cyklem růstu a potřebami zelených rostlin. V podmínkách kooperativního učení se pokusíme k určeným druhům stromů přiřadit jejich plody. V druhé části programu se budeme zabývat problematikou využívání dřeva člověkem: Kde všude využíváme dřevo? Kde se bere papír? Umíme udělat ze starého papíru nový? Žáci si vyrobí recyklovaný papír.

V programu pro 1.–2. tř.: *Jak roste strom – dramatizace, Pátrání po obyvatelích – práce s obrázky, Přiřaď plod – skupinová práce.*

V programu pro 3.–5. tř.: *Modlitba lesa – poslech a rozbor textu, Pátrání po obyvatelích – práce s obrázky, určování živočišných tříd, Plod–list–strom – skupinová práce se závěrečnou prezentací.*

Ruční výroba: *Recyklovaný papír, přání s využitím recyklovaného papíru.*

SPECIÁLNÍ NABÍDKA

PROGRAMY O ODPADECH

Již nyní si můžete objednat programy realizované zdarma, týkající se problematiky nakládání s odpady. Programy jsou realizovány s finanční podporou v rámci kampaně „Čistá obec, čisté město, čistý kraj“ Počet programů, který je možný školám poskytnout zdarma je omezen. Objednejte si termíny co nejdříve! Nabídka platí do konce listopadu.
e-mail: pavlina.havlova@ekologickavychova.cz

KAŠPÁREK RYBÁŘEM

1.–2. tř. / 60 min/zdarma

Spolu s kašpárkem, Honzou a ovečkou vyčistí děti rybník od odpadků, dozví se, jak a kde odpadky vznikají a co se s nimi děje. Zahrají si na popeláře a společně vymyslí co nejlepší využití všech odpadků. Na konkrétních příkladech se je naučí třídít.

V programu: *Kašpárek rybářem – pohádkový příběh s maňásky, Výlet do obchodu – dramatizace, Kam patří? – praktické třídění odpadků.*

**Čistá obec
Čisté město
Čistý kraj**

CO SKRÝVÁ POPELNICE?

3.–5. tř. / 60 min/zdarma

Prostřednictvím tohoto programu si žáci uvědomí, kde a jak vzniká odpad, jaký je jeho další osud, jaký vliv má odpad na životní prostředí. Seznámí se blíž s významem slova recyklace a prostřednictvím kooperativních her se naučí, jak a proč odpad třídít.

V programu: *Skládka nebo spalovna? – diskusní aktivita, Materiály – neverbální komunikace, aktivita zaměřená na spolupráci, Recyklováno – práce ve skupinách.*

OBJEDNÁVKY, INFORMACE

OBJEDNÁVKY

Programy objednávejte přes naše webové stránky:

www.sever.ekologickavychova.cz.

Na hlavní liště klikněte na ikonu **OBJEDNÁVKY
A REZERVACE** – Programy Severu HK.

OBJEDNÁVKY PROGRAMŮ

Informace na tel. čísle 739 203 209
v těchto dnech:

PO – 7.45–14.00 hodin

ÚT, ST, ČT – 12.00–14.00 hodin

PLATBY

Platit můžete hotově nebo vám na požádání vystavíme fakturu. Programy realizujeme pro min. 15 dětí. Je-li dětí méně, je třeba chybějící částku doplatit.

Není-li pro aktuální školní rok stanoveno jinak, cykly programů realizujeme až do vyčerpání nabídky zdarma (mimo Hradec Králové za cestovní výlohy). Jednotlivé programy lze realizovat samostatně za úhradu (viz cena programu uvedená u anotace).

DOBA REALIZACE

Čas uvedený v nabídce nezahrnuje přesun od MHD k místu zahájení programu ani čas na případnou svačinu. Začátek realizace programu přizpůsobíme vašim potřebám.

CO S SEBOU

Vhodné oblečení a obuv – dovnitř přezůvky, do terénu pláštěnku, dle uvážení lahvičku s pitím a svačinu.

KDE NÁS NAJDETE

SEVER – Hradec Králové, „Pražská třída 1/46“,
vchod z ulice Zelené, 500 04 Hradec Králové-Kukleny

INFORMACE PRO ZDÁRNÝ PRŮBĚH PROGRAMŮ

- >> Programy jsou určeny zejména ZŠ z Hradce Králové a blízkého okolí. Pokud si budete přát realizaci programu ve vaší ZŠ, podmínkou je dobré vlakové nebo autobusové spojení!!!
- >> Programy s ruční výrobou realizujeme pouze ve středisku SEVER.
- >> K dobrému průběhu programů realizovaných u vás je nutné upravit třídu tak, aby vzniklo dostatek prostoru, příp. je vhodné využít koberec nebo mít k dispozici CD přehrávač.
- >> Optimální počet dětí: 15–25 žáků, max. 30 žáků
- >> V jeden den lze realizovat 2 až 3 výukové programy za sebou.
- >> Pokud je to jen trochu možné, přijďte k nám! Můžeme se na vás lépe připravit!

*Krátkodobé výukové programy jsou realizovány
za finanční podpory města Hradec Králové
a Krajského úřadu Královéhradeckého kraje*

